

Előfizetési árak:

A kiadókörnyezetben átadás:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50
Helyben az. nos. adása:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kényszerű visszadásra vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 k.

NAGYVÁRAD, decz. 31.

A második ezredév hajnalán.

Mire e sorok napvilágot látnak, reánk virrad az új ezredév hajnala. A magyar nemzet első ezredéve be van fejezve; az már a történelemé. A fényről, hatalomról, dicsőségről beszélő, a küzdelem- és viszontagságteljes ezredév minden örömeivel, minden bujával, minden dicsőségével és minden szenvedéseivel, sikereivel és eredménytelen kísérleteivel — a múlté.

Reális ember minden év végén lezárja a számadást. Betölti lelkiismeretesen a követel és tartozik rovatot, hogy tiszta képet nyerjen vagyoni állapotáról s ahhoz képest csinálja meg költségelvényezését, tervezetét a jövő évre. A magyar nemzetnek nem egy évről, hanem olyan hosszú időről kell számadást csinálnia, amilyent kevés nemzetnek adott megérnie az egyesek felett éppen úgy, mint nemzetek felett örökös isteni Gondviselés, a népek nagy Istene.

Ha ezt a számadást pontosan összeállítjuk, az tűnik ki, hogy nem hiába élt ez a nép ezer évig itt a Tisza táján. A feladatnak, melyet a Gondviselés eléje tűzött, tisztességesen megfelelt.

Ezen a földön, ahol előtte a leg hatalmasabb népek sem voltak képesek állandó hazát alapítani, megalkotta a magyar államot. Az itt talált népeket legyőzte bámulatos erejével és harci ügyességével, de nem tette azokat szolgálóivá, hanem testvéreivé fogadta őket, jogot, szabadságot adott nekik.

A keresztény egyház kebelébe lépve megszilárdult az új haza. A magyar nemzet őszinte lélekkel vette fel Krisztus hitét és századokon át legerősebb védőbástyája lett a keresztény egyháznak, mely a kulturnépek közé igattotta a magyart.

Másodszor is meghódította e földet, most már nem karddal, hanem a civilizáció békés eszközeivel. Az a nép, melynek vitézsége és harci képzettsége bámulattal és félelemmel töltötte el Európa népeit, éppen úgy kitüntette magát a kultúra áldott téerein, mint a véres csatamezőn. A romjaikban is ékesen beszélő váraktól a fölséges dómok fényesen ragyogó keresztjéig, a falusi iskoláktól a tudományok pompás csarnokáig, a szerzetes kolostorok egyszerű czelláitól a pazar berendezésű könyvtárak és képtárak mesteri alkotásáig, a kezdetleges szegényházaktól a felebarátí szeretet által létesített nagyszerű intézetekig, — — — minden a magyar kultúra dicsőségét hirdeti e földön.

Az ezredéves kiállítás diszes csarnokaiban, hol össze volt halmozva a múlt emlékeinek, a jelen alkotásainak színe-java, ezerszámra fordultak meg a külföldi művelt államok képviselői a világ minden részéből és ezek ámulva nézték a magyar géniusz impozáns megnyilatkozását és teljes elismeréssel adóztak annak.

Amde az ezredév végén mintha kimerült volna a nemzet. Különösen a politikai és a társadalmi téren hanyatlásnak indult minden.

A nemzet vezetőinek egy része abban látta a haladást, hogy a nemzeti tradi-

ciók és intézmények figyelmen kívül hagyásával átültesse a nyugatnak kétes becsü theoriákon nyugvó ephemer jellegű, eléggé ki nem próbált kísérleteit, amelyek nagy rázkódást vontak maguk után minden téren. Értjük nemcsak az egyházpolitikai reformokat, hanem a fináncz-liberális gazdasági rendszerének már évtizedek óta érezhető káros befolyását.

A politikai téren szegénytelen módon sülyed fokról-fokra ez az ország. Nemzeti jogainkat egymásután adogatja fel a kormányon levő párt. A legszentebb polgárjogoknak, melyek alapját képezik az alkotmányos életnek, gyakorlása kétséssé, sokhelyt lehetetlenné vált a hatalmon levők erőszakoskodása miatt.

Gazdasági életünk szomorú tüneteket mutat. Államháztartásunkban ismét megjelent a deficit. Mezőgazdaságunk s a kisipar évtizedek óta válságban van. A nagy ingó tőke kényurasága sokkal terhesebb, mint volt hajdan a hűbérurak uralma a feudalizmus napjaiban. A jobbagyság megszűnt, de helyét átadta a proletarizmusnak.

Társadalmunkban jobban dul az egyenlenség, mint valaha. Még a millenáris év sem tudta meghozni az anynyira óhajtott békét.

A vallástalanság terjedése a nemzet életerejét fenyegeti. Meglepő czinizmussal tagadják az isteni és emberi tekintélyt. Az erény üres szólamná vált nagyon soknak ajkán; a kötelességérzet kivészóban. Félő, hogy már a hazát is üres fogalomnak tekintik.

Igy lépünk át az új ezredévbe.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ujévte.

Irtá: HORVÁT HOROVITZ LIPÓT. *

Arany sugárpompába öltözve elragadó fénymosolylyal üdvözöl a hasadó hajnal egy utra készülő vándort.

A vándor útja a boldogság örömhazája felé vezet; — azért virág koszorúzza hajfürteit, édes örömdal zeng ajkairól s kedvteli mosoly sugárzik le ifju arczáról, midőn köszönti az őt üdvözölő hajnalpirt.

Danolva, játszva kezdi meg útját. Enyelegve tüzi az előtte repkedő kékszárnyu pillangót s versenyt fűtyörész a körülte zengő madárdallal. Akadályt útjában nem vesz észre; letördeli előtte a göröngyöt is egy láthatatlan kéz s fürgé gyermeklépéssel szökdécsel rajta keresztül.

Játszva így halad tovább.

De a játékbán is elfárad az ember.

Játékában elfáradva, midőn lepihen a vándor, sejtelem szállja meg; mily hosszú az út, melyet megjárnia kell; eszébe jut, hogy sem-

* Egy évvel ezelőtt irta a korán elhunyt költői lelku pap e sorokat. Mikor megkaptuk már ki volt szedve az ujvi tárcza. Azóta porladásnak indult a kéz, mely oly sok szép alkotással gazdagította a magyar szépirodalmat. E tárcza értékében csak nem vesztett, hanem növekedett, mert ereklényévé lett megboldogult jelesünknek, kihez a váradi közönséget oly sok kedves emlék fűzi.

mit se hozott magával az utra s most nem elvesztett kedvvel, de komoly megfontolással halad tovább.

Kezd gyűjteni, keresni — fáradni.

A gyermekdal Istentől erőt esdő könyörgő énekké, játszi szökdécselése kimért lépésekké változik. A madárdal körülötte kedvet ad neki, de versenyt vele nem fűtyörész már s a himes szárnyu pille elrepül mellette s ő észre sem veszi; — de annál jobban figyel meg s hárija el vándorutja göröngyeit.

S tovább, tovább.

De ah az ut mindig nehezebb, göröngyösebb.

Majd éj lepi meg a vándort; — menne tovább, de nem lát, hová menni. Száz és száz mellékt — csábító fénye: némelyik, sötét nyeredek másik — hasítja keresztül pályáját. Melyikre térjen? — S midőn elmúlt az éj, s útját is ősméri már, vad vihar zudul reá. rablók állják el útját s vadállatok élet-halál-harczra készítetik.

Elcsügged — lankadni kezd. Szemeiben rég kialudt már az ifju tűz, lábai elfáradtak és — támaszra, botra szorult. Elfáradva, elcsüggedve térdre borul:

— Atyám, vándorutam vezére, ne engedj erőmet vesztenem, a célhoz oly közel ne engedj összeroskadnom — erőt, atyám erőt!

S vándorutjának vezére adott erőt neki.

S halad tovább — lassan fáradva — de mégis halad tovább a cél felé.

Es ime alkonyodik a nap, deresedik a

föld, — a sárgult lombot hó takarja el, — a tél jégfivalma zug keresztül utján.

Lábai inognak, kezeiben reszket a görcsös bot. Egykor arany hajfürteit az idő kitepte.

»S mit ez még meghagyott.

Fehérré festé a nyomor».

A vándor megöszült, elaggott. — Feje lehajlik a földre, mintha sirt keresne ott, lábai már már felmondják szolgálatukat, botja már nem bírja a sirlélé huzódó nehéz testét, az már összerogy — oh a sirt, az a sötét, az a rejtelmes sötét gödör, melynek nem látja fenekét, — mi lesz azon túl?! — — —

Ekkor megnyílik az ég — nem szemének, — az csak a sötét sirt látja, de lelkének. Egy új, egy kimondhatlan fényes nap derül eléje — s e napnak égi fényénél, végtelen kéjérzettel keblében ő látja hazáját, azt az édes hont, melyet itt hasztalan keresett — látja — nem veszi észre, hogy már a sirtban van, nem lát mást, nem érez mást, csak azt, hogy boldog, boldog örökre . . .

Vándorut az élet a földön, mi vagyunk rajta a vándorok.

Ma ujév napján mindnyájan egy új állomásra érkezünk az élet vándorutján.

Vándorutunk célja — az ég vezére Isten. Lássuk csak.

Az öröm és boldogság tündérfényü napja sugárzik le az anya arczáról, midőn ujszülött

A jövő Isten kezében van. Tudjuk, hogy az új ezredévben még nagyobb küzdelmek, még hevesebb harcok várnak reánk. Kétségbe esni azért nincs okunk, — de elbizakodnunk nem szabad.

A Magyarok Istene — bizünk benne, velünk lesz a második ezredévben is, — de a gyáváknak és lustáknak nem adja segédelmét. Derék munka vár mindnyájunkra: egyesült erővel küzdeni Istenért, hazáért, királyért és szabadságért.

Isten segíts, népek nagy Istene!

Magyarország és a magyar korona országainak új czimere.

A magyar czimer és a magyar társországoknak czimere sok százados történelmi fejlődés eredménye és épen azért gyakorlati alkalmazásában többféle ingadozó felfogás és bizonytalanság nyilvánul. Ezen heraldikai bizonytalanságok és hiányok megszüntetése végett a minisztertanács az arra hivatott tudományos testületek meghallgatása után addig is, míg erre nézve törvényhozási intézkedés történnék, az ország hivatalos czimerére nézve a következő rendeletet bocsájtotta ki a tegnapi hivatalos lapban:

Magyarország külön (kis) czimere.

Hasított, vagyis egy függélyes vonallal ketté osztott pajzs; jobbról nyolcz vörös-ezüst, tehát vörössel kezdődő, ezüsttel végződő pólya, balról vörös mezőben hármaz zöld halmon álló nyílt arany koronából kiemelkedő kettős ezüst kereszt. A hármaz halom heraldikailag van stylizálva, tehát nem a halom természetes alakját adja vissza. A három halom közül a két szélső egyforma magasságu, a középső kiemelkedő, hatalmasabb s ezen foglal helyet az öt — három nagyobb, két kisebb — águ koronából kiemelkedő román izlésű, ugynevezett talpas kereszt, melynek végei nem hirtelen, hanem lassu átmenetben szélesbednek.

A pajzs felett a magyar szent korona, melynek hű rajzát Ipolyi Arnoldnak a magyar tudományos akadémia által kiadott ily című műve: »A magyar szent korona és a koronázási jelvények története és műleírása, Budapest 1886« rajzaiban és mellékleteiben birjuk.

Czimertartó: két lebegő angyal. Ruhájuk fehér, bő, redős. Helyzetük közép az állás és lebegés közt. Hajuk körülbelül vállig ér és sötét-szőke, vagy világos-barna. Typusuk: serdülő ifju és sohasem nő.

A magyar korona országainak egyesített (közép) czimere.

All egy nagyobb, külső pajzsból, melynek közepét egy kisebb belső pajzs fedi.

A középpajzsot Magyarország külön czimere foglalja el. Hasított, vagyis egy függélyes vonallal ketté osztott pajzs; jobbról nyolcz vörös-ezüst, tehát vörössel kezdődő, ezüsttel végződő pólya, balról vörös mezőben hármaz zöld halmon álló nyílt arany koronából kiemelkedő kettős ezüst kereszt. A hármaz halom heraldikailag van stylizálva, tehát nem a halom természetes alakját adja vissza. A három halom közül a két szélső egyforma magasságu, a középső kiemelkedő, hatalmasabb s ezen foglal helyet az öt — három nagyobb, két kisebb — águ koronából kiemelkedő román izlésű, ugynevezett talpas kereszt, melynek végei nem hirtelen, hanem lassu átmenetben szélesbednek.

A külső pajzs négy mezőre osztatik. Ezeknek eljében Dalmátia czimere: három koronás arany, tehát vörös száj és nyelv nélkül való leopárdfej — kettő fent, egy lent — két mezőben.

A másodikban Horvátországé: ezüsttel és vörössel huszonötösör koczkázott pajzs, úgy, hogy az első koczka ezüst, a második vörös és így tovább öt-öt koczka egy sorban, míg az ötödik sorban a huszonötödik ezüst koczkával végződik.

A harmadikban Szlavonia czimere: a két pajzsot átszelő két ezüst habos pólya, melyek közt vörös mezőben természetes szinű nyest jobbra fut; a felső két mezőben hatágu arany csillag.

A negyedikben Erdély czimere: vörös pólyával vágott pajzs, a felső két mezőben arany csőrű, vörös nyelvű, jobbra néző, emelkedő sas. A sas színe fekete; jobbról tőle arany nap, balról megújuló ezüst hold (D), az alsó arany mezőben hét (fenn négy, alant három) vörös három-ormu vár. A várat ormós bástya és abból kiemelkedő, két lőrésel ellátott háromormu torony képezi; a váron nyílt kapu látszik.

A harmadik és negyedik közé alulról beékelte mezőben a Fiume czimere látható: vörös mezőben két belésű és szalagos hercegi korona alatt álló fekete, balra néző kétfejű sas, kiterjesztett szárnyakkal, vörös nyelvekkel; a sas jobb lába sziklán áll, bal lábát pedig a sziklán fekvő hosszukás, szájával balra fordult, barna korszón tartja, melyből bőven ömlik a víz, a sziklát balról nagy bőségben mosó folyóba.

Az elősorolt részekből egyesített czimer felett a magyar szent korona, melynek hű rajzát Ipolyi Arnoldnak, a magyar tudományos akadémia által kiadott ily című műve: »A magyar szent korona és a koronázási jelvények

története és műleírása. Budapest, 1886« rajzaiban és mellékleteiben birjuk.

Pajzstartó: két lebegő angyal. Ruhájuk fehér, bő, redős. Helyzetük közép az állás és lebegés közt. Hajuk körülbelül vállig ér és sötét-szőke, vagy világos-barna. Typusuk: serdülő ifju és sohasem nő.

Budapesten, 1896. évi január hó 12-én.

B. Bánffy s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A közigazgatási bíróság.

Ujév napján tartja első ünnepélyes ülését, amelyben a bíróság elnöke leteszi a hivatali esküt. Az elnököt az eskü letetésének napjától számítandó huszezer forintnyi évi fizetés illeti meg. A törvény tizenkétezer forintos javadalmazást rendel ugyan, a jelenlegi elnök azonban megtartja amellet a nyolcezer forintra menő nyugdíját is, minthogy a nyugdíjba lépése előtti utolsó miniszterelnöki fizetése huszezer forintra ment, az 1885. XI. t.-cikk pedig aként rendelkezik, hogy ujjabb állami alkalmaztatás esetében a nyugdíj csak azon összeg erejéig szüntetendő be, amennyivel az ujjabb alkalmazással egybekötött javadalmazás a nyugdíjjal együtt nagyobb, mint az a beszámítható javadalmazás volt, amelynek alapján a nyugdíjazás történt.

A Saffrad házról.

A városnak ez a tengeri kigyója is fölemelte már valahára a fejét, öblös száját kinyitotta és követel, még pedig, ha jól értettük — áldozatot követel.

A szerdai tanácsülésben a tanács foglalkozott vele. Foglalkozott pedig annak alapján, hogy a városi főmérnök bemutatta az építés tervrajzát és követelte, hogy annak alapján a készitendő boltokra hirdettessék árverés olyképen, hogy az ugy az árverelőket, mint a várost egyformán kötelezze arra, miszerint 1897 évi november 1-én az épület a bérlőknek átadható állapotban lesz.

Ebben nem látunk nagy dolgot, csak némi furcsaságot, ami arra enged következtetni, hogy a jogi fogalmakkal nincsenek éppen tisztában ott, ahol ilyet határoznak.

Mert fel kell tennünk, hogy ilyen rizikóra vállalkoznak kereskedőink és már 1897. évi február első napján felmondanak az eddigi gazdának, aminek ellenkezője is állítható; azonban a tanács tullepte hatáskörét akkor, mikor

gyermekét az első anyai öleléssel kebléhez szoritva üdvözi, midőn az anyaszeretet első pecsétjével, az első forró anyai csókkal nedvesít meg kisdede ártatlan homlokát.

Virágdiszben, virágokkal áttört s szallagokkal fölékített főkötőcskével övezve körül aranyhaju fejecskejét — úgy küldöd, nemde szeretőd édes anya, vándorutja első lépésére, a templomba. Amilyen első lépése az embernek az életbe, olyan egész gyermekora. Játszi léptekkel kezdi meg az élet utját a gyermek. Minden hang, melyet hall, neki madárdal, minden mi vele s körülötte történik — gyermekjáték; — ő csak a rózsákat veszi észre még utjában; hiszen a tüskéket és göröngyöket az édes szülei ápoló kéz gyöngéd gondossággal tördeli le előtte — ő meg se látja.

Gyermekjátékaival elfoglalva csak akkor veszi észre az első ujév napját, mikor a mama az első verseckére tanítja, melylyel apát felköszöntse.

Ez az új év napja első állomása a gyermeknek az élet vándorutján.

Állj meg játékidban te aranyhajú kedves gyermek, térdelj le a kisdéd Jézus jászolához, köszönd meg neki, hogy ő jó apát és anyát adott, kik megtanítottak az ő nevét kimondani, kik nélkül nem ösmernéd azt, ki egykor vezéred lesz az élet nehéz vándorutján, kik nélkül ugyan ki csókolná le szemeidről könyeidet, ki tördelné le játszi utadban a töviseket és göröngyöket, hogy el ne bukjal, midőn gondta-

lanul üzöd a színes szárnyu pillét. Oh a menynyi áldást csak ártatlan gyermek ajk az égtől le tud esdeni, oh mind, mind, imádkozd azt le rájuk!

*

De kell, hogy a gyermekjátéknak vége legyen, kell, hogy jöjjön idő, melyben a gyermek ifju lesz. És kell, hogy az ifju észrevegye, hogy hosszú az út, melynek első részét oly gondtalanul, gyermekjáték közt tette meg; kell, hogy az ifju hajadon észrevegye azt a hófehér virágot, mely szívében nyilni készül már, kell, hogy észrevegye a tisztaság lilomát fakadni keblében; — hisz a rózsapír, mely arcát néha-néha önkénytelen elborítja, lehetetlen, hogy öntudatra ne ébressze ártatlansága érzetét.

S midőn az ifju felfedezi keblében ama tölgy magvát, melynek minden levelére az van írva: hass, alkoss, gyarapíts! — s midőn a hajadon észreveszi azt a hófehér virágot tiszta keblében, — elkomolyodik, mert kell, hogy megsejtse az ifju, hány vihar fogja etölgy koronáját körülzogni, megsejtse a hajadon, hány tisztátalan kéz fog ártatlansága szép liloma után nyulni, hogy azt letépeje.

S az az ujév napja, melyen ezt legelőször észreveszi az ifju, a hajadon — ez számukra a második állomás az élet vándorutján.

Ifju, ki hivatva vagy oszlopa lenni egykor hitednek s hazádnak, — hajadon, ki hivatva

vagy az ég angyalairól fogadalmat adni a földnek s dajkája lenni az emberiségnek, térdelj le vándorutad vezére, Istened oltára zsámolyára; imádkozzál ifju:

»Atyám! töled nyerém az esetet, te adtál vért ereimbe, velőt csontjaimba, elmét fejembe. Isten, ne engedd, hogy e velőt csontomból, e vér ereimből a kéj pokoltüzében kiszáradjon, ne engedd, hogy lelkem világossága a hitelenség éjében elaludjék, ne engedd, hogy a bün testemet elbénítsa, a hitelenség lelkem világát eloltsa; adj erőt, hogy ép testtel és ép lélekkel szolgáljam hitemet, hazámat!«

Imádkozzál hajadon: »Atyám! te látsz engem, a törékeny lilomszálat a világ jégfúvalma közt. Atyám te légy tisztaságom lilomának kertésze, te ápolj azt, te óvd azt a világ fagya, a föld buja férgel elöl s te add majd egykor át szívemnek fehér lilomát annak, kit te rendeltél birtokosává — a te akaratod kösse szívemet ahhoz, ki az életen át hozzád vezessen!«

*

Égetőn sül le az élet delének napsugara a férfitel vándorutjára.

Eljön az idő, mikor az ifjunak ábrándvirágai az élet delének heve alatt kiszáradnak. Az ifju képzelődés arany fátyolképei lassan elmosódnak és vajmi gyakran sötét örvény táton az élet utján kissé megállapodó vándor elé ott, hol ő virágokkal himzett gazdag kertét vélt föltalálni.

ilyen alakban vetette fel ezt a tengeri kigyót, hogy kötelezni akarja a bérloket előzetesen arra, ami még nem létezik.

Ennek az építkezésnek legelsőbbben a gazdasági és szepitészeti szakbizottságon kell keresztül hatolnia, hogy 1897. év első hónapjában tartandó közgyűlésre jusson.

A közgyűlésnek el kell fogadnia.

A belügyminiszternek helyben kell hagynia, fedezetről gondoskodni kell, amiből az építés foganatosítható legyen. Tehát annyi retortán kell annak még keresztül mennie, hogy az ember gondolkozóba esik, hogy a tanács bátorságát bámulja-e vagy a sok értelmű jogi fogalmat?

Mert hogyha egyetlen non putarem történik, mivel biztosítja a tanács azokat a bérloket, kik jóhis emüleg mennének ezekbe a dolgokba bele?

Nem szólunk arról, hogy felette veszélyes játék a városnak saját háztulajdonosaival, kik annyira meg vannak terhelve közvetlen és közvetett adókkal concurrentiát csinálni.

Itt csak hivatkozunk arra, hogy annyi lak áll üresen Nagyváradon, hogy az egy jókora községet tenne ki.

Ezek után az üres lakások után, melyek a városi számadásokban jövedelmi forrásokul vannak feltüntetve, semminemű jövedelmet nem ad sem a gazdának, sem a városi pénztárnak senki.

Elismerjük, hogy 9—10 bolttal több a város főutcáján, elkelle; azonban kereskedőink nyomoruságos helyzetét ismerve, nem tartjuk lehetőnek azt az új vállalkozást, vagy hogy lehetőnek igen, sikeresnek nem.

Nekünk csak az tűnik fel legjobban, hogy 1895. év elejétől mostanáig képes volt az ügy hallgatni, most azonban oly rohamosan követel, hogy voltaképen a felülvizsgálatban építkezési tervekre, amikor még a főmérnök ur kezeiben vannak, már árverést kell hirdetni; és hogyha az árverés sikerre nem vezetne, akkor ki fogjuk majd mondani, hogy a tulajdonképpen semmire sem használható Saffrád-házat el kell adni.

X—X

Az ó- és ujév a templomokban.

Az év utolsó napja alkalmából az összes keresztény templomokban a románokét kivéve, isteni tiszteletek voltak. A templomokat zsúfolásig megtöltötte a hívek sokasága.

A székesegyházban délután öt órakor kezdődött az isteni tisztelet. A szép templom az esteli világitásnál festői hangulatképet mutatott, sőt az egyes helyeken pompás falfestmények is

A férfiu küzdött, gyűjtött, fáradott; — lábait véresre őrtek fel az utnak göröngyei, — óh és vajmi gyakran egy leégett ház puszta üszkös falai közt, vagy egy elpusztított föld száraz tarlóin, boldogsága romdöledékein sirja ki magát az elcsüggedt vándor akkor, mikor azt hitte már, hogy e földön lelte föl paradicsomát; megtört tekintete akkor olvassa le boldogsága romjairól a keserű igazságot: »Minden oh, minden mulandó az ég alatt!« És vajmi gyakran egy fenyőfa kereszties sirnak friss hantjain, a meghalt férjnek sirhalmán térdelve, árvákká, tán koldusokká lett gyermekeivel kesergi el az özvegy fátalos nő egy csalódott élet panaszait — s a pusztasírra lepergő könyvek minden cseppje visszhangozza neki: »Családi boldogság, de megfakult a tündéreképed!«

Te férfiu, te nő, kiket így ért el az ujév napja — s ti mindnyájan, kiket még elérhet így, álljatok meg vándorutatok e harmadik állomásán — s ne csüggedjétek. El még fölötetek az, ki vándorutatok vezére, ki nem hagyja el az erdő madarát, a mező liliomát sem; csak bátran, bizalommal emeljétek égre ellankadt két kezeteiket.

»Oh te vigasztaló sz. Lélek odafönn a magasban! látod lábaim elfáradtak, kezeim hanyatlanak, oh nyujtsd le onnan a támogató botot, mely megossza velem terhemet; oh, önts enyhítő balzsamot a megsebzett szívbe, gyógyítsd be az idő viszontagságai által vert

kiválóan érvényesültek a számtalan gyertyafénynél. Radnai Farkas kanonok volt a szónok.

Az idő rövid, következik tehát, hogy akik élnek e világgal, úgy legyenek, mintha nem élnének, mert elmúlik e világ alakja. I. Kor.

29. 31. A nagy apostol e szív mélyére ható szavait választotta az ihletett szónok elmélkedése tárgyául s mély analysisseel vezette a hallgatókat egy az élet legfőbb kérdését illető elmélkedés folyamába. Behatóan esetelte az Istentől megfeledezett vagy pusztán világi dolgokba elmerült, vagy a téttenség átkos párnáján henyélő keresztény életet, annak hiábavalóságát, szomorú végét, a melyet minden perc közelebb hoz s melyre főleg az év határán egy pillanatra megállani látszó idő oly hathatósan figyelmeztet. Az idő rövidsége, bizonytalansága s az örökkévalóságra tekintettel oly roppant értéken kívül megrázó erővel intette a hallgatókat, hogy azon botor eljárás helyett, melylyel a halál felé közeledőnek csak testi kinjait iparkodnak, nem is annyira enyhíteni, mint inkább hosszabbítani, legyenek irgalommal szeretteik lelki kinjai ügye, baja iránt s ne tartsák távol, vezessék az Üdvözítő Jézust, a legjobb orvost az örökkévalóság határán álló beteg ágyához.

A Miatyánk szívéhez szóló paraphrasisával, körülírásával fejezte be a beszédet a kiváló szónok s hisszük, hogy kivált utolsó szavait együtt imádkozta vele az egész ájtatos közönség, mely tágas székestemplomunk hajóját betöltötte s osztatlan figyelemmel csüggött az ékesszavu szónok ajkain.

A szent beszéd után Zajnai János kanonok tartotta fényes segédlettel a hálaadó isteni tiszteletet; mely előtt a szónok még kihirdette, hogy a *bibornok-püspök felmentést adott a holnapi pénteki hustól való megtartóztatás alól.*

A Szent-László templomban a vecsernye előtt Nemeskey Andor plébános mondott szép hitiszónoklatot, melyben megemlékezett a mulandóságról.

A várad-velencei plebánia-templomban szintén nagy számmal voltak jelen a hívek a délutáni isteni tiszteleten. A litánia után Gabriely Lajos plébános szép szentbeszédét hallgatták nagy áhitattal.

Ma, ujév első napján reggel 9 órakor a I. sz. székesegyházban ünnepélyes szent misét

tart a káptalan egyik tagja. Az Evangeliumkor dr. Karácsonyi János theol. tanár fog szent beszédet mondani.

A várad-olaszli plebánia templomban az ünnep alkalmából nem lesz prédikáció. A Szent László és a várad-velencei plebánia templomban azonban ünnepélyes szent mise és szent beszédek lesznek.

A hallgatásról.

»A hallgatás arany«, mondja a régi magyar közmondás s úgy tetszik, nemcsak azért, mert »sok beszédnek sok az alja«; mert a megmondatlan beszéd bajt hozhat a beszélőre, bajt embertársaira; nemcsak, mert manapság jobban tudunk beszélni, mint hallgatni: hanem mert az öntudatos hallgatás a legszebb passzió emberi cselekedet s mestersége oly ritka közöttünk, mint a mely ritka a fémek között az arany.

A hallgatást általában kétféle értelemben vehetjük: 1. hallgatunk valamiről; 2. hallgatunk valamit. Előbbi egyértelmű a titoktartással, ellentéte a hirhordásnak, pletykának. Fejlődése tapasztalat szerint, főleg kisebb városokban* fordított arányban áll a civilizáció haladásával, a miben a tengersok hirlapnak bizonyára része van.

A másik a tulajdonképeni hallgatás, a melyben figyelmünket szándékos szótlanossággal irányozzuk egy egyénre, vagy többre; melyben mintegy szünetet tartva lelkünk tényleges, önálló működésében, azt hosszabb vagy rövidebb ideig teljesen a külbnyomás rendelkezésére bocsátjuk. Ezt a hallgatást már a régiek is tiszteletben tartották; ezt írók és költők sokszor magasztalták s képletes beszédben is felhasználták. »Hallgatva áll Rákosnak szent határa.« Mennyit fejez itt ki a hallgatás!

Ennek a hallgatásnak aztán az egyéniség, a körülmények s a műveltségi fok szerint nagyon sok faja, árnyalata van. Hallgathatunk szórakozottan, csendesen, figyelmesen, áhitatosan, vagy lélekzetünket visszafojtva.

A műveletlen ember rendesen szórakozottan hallgat; nem érdekli a más beszéde, nem érti. A hiu és elbizakodott, felületes ember is szórakozottan hallgat, de másrészt nem lehet csodálni, ha az üres beszédet műveltebb elemek is szórakozottan hallgatják. Ha a hallgatót a beszéd tárgya nem érdekli közelebről vagy túlhaladja értelmi fokát: csendesen hallgat. Ha érdekel bennünket a beszéd tárgya; szaporítani akarjuk vele ismereteinket: figyelmesen hallgatunk. A művelt ember akkor is

* Nem akar czélzás lenni.

sebeket! ne hagyj elvesznen a czélhoz oly közel — segíts, segíts tovább! Erőt, erőt — tovább, tovább!*

Alkonyodik a nap, sugara mind bágyadtabb, mind hidegebb lesz, — az élet tele beáll.

Lassu léptekkel, reszkető kézzel, őszbeborult hajfürtökkel halad az ember pályafutása célja felé. A gyermekkorának játéka, az ifjkor álmai, a férfikor küzdelmei — minden, minden álmoként vonul el homályosodó szemei előtt. Nem keres már semmit a földön. Most látja csak, hogy a miről gyermekkorában álmódott, miről ifju korában ábrándozott, miért férfikorában küzdött — a földi boldogság üres hang, melynek nincs visszhangja, ködkép, melynek nincs teste. Örül az unokák játékaiknak, mosolyog az ifjuság tündérrálmain, résztvevőn sóhajt a férfikor küzdelmein, de mindezek fáradt lelkének ruganyosságát nem adnak. Hisz ő tudja legjobban, hogy mindez — kapkodás az árnyék után.

Feje a földre hajlik; pedig nem lát már ott semmit, semmit — csak egyet: a nyitott sirt és mindennap reggelén sötétebben látja fenekét és mindennap estéjén közelebb tántorognak feléje reszkető lábai.

Egy gondolatja van csak, egy gondja van csak.

Mi van azon túl?

Megáll és hideg verejték gyöngyözik homlokára, mint szemfödél, oly fehér fátjol borul üvegesedő szeméire, ha multjára gondol. S megerednek könyei; — hideg cseppek, megannyi jéggyöngy peregnék végig az idő vas ekéjétől össze-vissza szántott, összeesett arczán.

Mit jelentenek e könyek?

Oh azt, hogy ő érzi, tudja, hogy vándor utjának utolsó állomására ért, érzi, hogy ez ujév napja — az utolsó a földön.

Ne sirj megtört aggyastán.

Hiszen te küzdél, bíztál és — hittél.

Nem látod-e tul, e sötét siron tul oly közel már a megnyilt eget, nem látod azt az elolthatatlan tündérfényű napot, nem látod — hazádat!

Lett légyen bár élted erényekkel fényes, bünöktől sötét, vihartól tépett, napsugártól ragyogó — minden, minden elenyészik e siron, csak egy nem, — a te atyád, vándorutad vezérének végtelen szeretete.

Csak térdelj le bizton, nyugton ez ujév napján a sötét sir szélére.

»Atyám és Istenem sokat éltem, sokat vékeztem — de végig küzdöttem. E fehér hajfürtök, a megtört test az én hála és engesztelő áldozatom — és most fogadd be lelkem, mely nyugalmat nem talál — csak te benned egyedül!«

figyelmesen hallgat, ha nem nagyon érdekli a tárgy, nehogy kiejtse kezéből a beszéd fonálát.

Ha meghatott bennünket a beszéd tárgya (v. a zene); ha a kifejezett gondolat vagy érzés visszhangot kelt bennünk s rokonszenvezünk is az előadóval: úgy áhitatosan hallgatunk. Ha meglepő dolgot hallunk, vagy látunk, ha el vagyunk ragadtatva, vagy remegő aggódással várjuk a következő szót: akkor lélegzet vissza fojtva hallgatunk. Rettenetes eseményeknél összeszorul torkunk; ilyenkor a hallgatás önkénytelen és sokszor örökös. A válságos pillanatok némává vagy halottá teszi a hallgatót.

Van aztán még egy neve a hallgatásnak, mely a három utolsó fokozat elemeit magába rejti, mely finom érzést, magasabb műveltséget tételez fel, melyben a hallgató önfeledten néma kísérője lesz a beszélő lelkének; ez már a művészet határát érinti s talán ez a neve a hallgatásnak hozta a régi görögöket oly elragadtatásba, hogy a hallgatásnak istenséget emeljenek (Harpokrates) s a legszebb virágot, a rózsát neki szenteljük. (Sub rosa)

A hindu is szentnek tartja a hallgatást; önsanyargató szertartásai mellett örök hallgatást fogad épp úgy, mint a trappista szerzetes. A XVII. század végén Londonban igen előkelő egyelet alakult, melynek főszabálya volt a hallgatás. Biztosság kedvéért siketnémát választottak elnökül s jelekkel is csak legkritikáiban eseten volt szabad érintkezniük. Az egyelet palotájának dísztermében Harpokrates márvány szobra állt ujját ajkain tartva. A falakon mindenütt a hallgatást dicsőítő jelmondatok. A szent csarnokban nem volt szabad szónak hangzania. Egy napon az angol nemzeti hadsereg fényes győzelmet aratott s egy hazafias tagja az egyeletnek önkénytelen hangosan adta tudtára a klubbnak a dicsőség hírére — s azok kizárták a kör kebeléből. Az angolok ma is büszkeséggel emlegetik ezt az egyeletet. Az angol különben is szófukar. Nálunk már lehetlenség lenne ily egyelet felállítása.

De azért általánosságban mi is nagybecsüljük a hallgatást. Nem egy vezéremberünk mondta-e: »A mély folyó csendesen viszi habjait; a mély érzelm kevés szót is csak nehezen talál.« S közös tapasztalat, hogy ünnepélyes pillanatokban sért a zaj; a hallgatás, a csend fölemel. Hát még a tömeg hallgatásamilyen megható. Egy nagy gondolat, egy nagy szó, egy nagy érzés ezer emberi szellemet készíti szárnyalásra; az ajk néma, a test mozdulatlan, nem kíváncsiság, nem szenvedély torzítja az arcvonásokat, a csukott száj, a csillogó szem élénk részvétnek, csöndes lelki gyönyörnek tükrözője. Nincs nagyszerűbb, mint a tömegnek ilyen hallgatása.

Különösen pedig jól illik a hallgatás a nőknek. Hallgatásra utalja a nőt a passzív szerep is, a mi természetben s a társadalomban neki jutott. Szent Pál is meghagyja, hogy a nők az egyházban is hallgassanak. És a magyar nótá mit mond?

»Asszony te csak hallgass
Engem ne háborgass;
Mert én urad vagyok:
Néked parancsolok.«

Mégis költészetben épp úgy mint a valóban, fehér holló számba megy egy asszony, a ki hallgatni tud. Pedig mily kedves látvány egy szépen hallgató asszony. Szemét nem veszi le a beszélő arcáról, értelmes élvezettel figyel és hogy a beszédet megértette, inkább mosolyaival, mint szavakkal jelzi, csak helyl-közzel tesz egy észrevételt, inkább azért, hogy figyelméről tegyen tanúságot, semmint tényleges részt vindikáljon magának a társalgásban. S az ilyen szépen hallgató nőről meg lehetünk győződve, hogy ügyes tarsalgó is, mert »a kinek nem adatott meg a beszéd művészete: annál hiányzik a hallgatás művészete is« és viszont.

Maga a körülmény, hogy a nő finomabb megfigyelő s nem annyira okoskodó tehetség, mint a férfi, kívánatossá teszi neki a hallgatást; de bár a férfi nagyobb lángész, ügyesebb bölcselő: neki is jól áll alkalmilag a hallgatás.

Hanem azért hallgatni nem tudunk; nem szeretünk. Hiába óv a közmondás: »Nem szól szám, nem fáj fejem.« »Aki kérdés nélkül meglegetődik, vétkenek vallja magát«, vagy »akinek a háza ég, az kiabál«; azért csak ritka

madár a hallgatás, főleg a szép, a művészi hallgatás.

Ha pedig realiztikus korunk így halad: kivész a hallgatás költészete. A rohanó civilizáció a gépvilág nagy zakatolással, fűlsike-títő zajjal jár. A hangos beszéd sikk. A hallgatás ostobaság. Csak az emlékezet világánál látjuk már a szerelmesek boldog hallgatását s ha még akad két olyan idealista barát, ki meghitt hallgatásban ül s örül az együttlétnék, a nélkül, hogy egy szót váltana: mumiáknak véljük őket. Pedig tulfszított idegeinknek mily jól esnek a hallgatás!

* * *

Méltán érhet a vád, hogy ez az elmélkedés a hallgatásról cseppet sem alkalomszerű ma, mikor mindenki hangos jókívánattal kel utjára. De hogy az aranyifjúság hallgatva bocsássa át sorfalán a békés járó-kelőt az ujesztendőben, hogy a művelt közönség női tagjai ne mind egyszerre s ne oly hangosan beszéljenek utcán és társaságban, hanem fölváltva szívesen hallgassanak; hogy nyilvános felolvadásainkat sőt — Uram bocsá! — egyházi szertartásainkat ne zavarja hangos beszéd, hanem emelje ünnepeles hallgatás az új esztendőben: ez azt hiszem alkalmi jókívánat.

Özv. Személy Kálmánné.

Egy derék férfi halála.

Mély részvéttel értesülünk városunk egyik széleskörben ismert és szeretett alakjának váratlan elhunytáról.

Ember Emánuel várad-velencei gyógyszerész tegnap reggel egy heti kínos szenvedés után jobblétre szenderült. A család ugyan mindent elkövetett, hogy az elhunytat megmenthesse és rendes kezelő orvosain dr. Kornsteinon és dr. Rednik Józsefen kívül dr. Purjesz Zsigmond egyetemi orvostanárt is táviratilag lehozatta, de a fellépett kórral, a rohamos influenzával nem bírt meg sem az életerős szervezet, sem pedig az emberi tudomány.

Megboldogult jó szívével, humanus, nemes gondolkodásánál és jótékonyágánál fogva, melyhez még igazi, mély vallásosság is járult, általános szeretetnek örvendett mindentűt; de főleg Katonavároson, a hol minden közérdekű mozgalomnak lelkes támogatója volt. Így a »Népkör«-nek kezdettől alapító tagja és buzgó pénztárnoka volt; a kath. hitközség gondnoka, a bölcsőde felügyelője. Halála hírére a »Népkör« helyiségére rögtön kitűzték a gyászlobogót s az elnökség az alább közölt felhívást bocsátotta ki. Az impozánsul megnyilatkozó közrészvét nyújtson elég lelki erőt a gyászba borult családnak.

Hozzá tartozói a gyászeset alkalmából a következő jelentést adták ki:

Alantirtak a fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, felejthetetlen s hön szeretett férj, a legjobb testvér, nagybátya, sógor, rokon és barát E m b e r Emánuel gyógyszerésznek, 1896. évi december hó 30-án esti 11 órakor a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 63., boldog házasságának 15-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult kedves halott földi hült tetemei 1897-ik év január hó 2-án d. e. 9 órakor fog-nak a róm. kath. szertartás szerint a kolozsvári-utcazi 219. sz. házából a várad-velencei sírkertben lévő családi sírboltban örök nyugalomra tételni; ugyanakkor fog a várad-velencei plebánia templomban a megboldogult lelki üdvéért az engesztelő szent mise-áldozat az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1896. december hó 31-én. Áldás és béke lengjen drága porai felett! Özv. Ember Emánuelné szül. Buzáth Róza, mint a megboldogultnak neje. Ember Anna, mint nővér. Ember Margit és Anna, mint unokahugai. Ember József, Tivadar,

Emánuel és Antal, mint unokaöccseik ezek nejei és gyermekei. Margit és Ilona, mint gyámleányai. Buzáth Ilona és Buzáth Jenő, mint keresztgyermekei és számos rokon. Buzáth Bogdán, Buzáth Márton és neje szül. Szalgházy Irén. Özv. Horváth Péterné szül. Buzáth Regina és gyermekei. Özv. Páll Jánosné szül. Buzáth Regina és Ella leánya, mint sógorok, illetve sógornők és gyermekeik.

Felhívás!

A »Nagyvárad-velence s váraljai takarékos és segélyegyleti szövetkezet« igazgatósági tisztviselő tagjait kérem, hogy igazgatósági tagunk: néhai Ember Emánuel urnak, a *szepőlételen becsületesség mintaképének* f. hó 2-án (szombaton) délelőtt 9 órakor tartandó temetésén testületileg megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1897. január 1-én.

Szmetka György,
egyl. elnök.

Előfizetési felhívás.

Az új évben bizalommal lépünk a nagy közönség elé. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Vallásunk elveiből nem engedünk, nem alkuszunk senkivel. Minden politikai párttól függetlenek vagyunk. Hűség az apostoli királyhoz, ragaszkodás az alkotmányban gyökerező jogokhoz, nemzeti irányban való fejlődés minden téren, az agrárius törekvések istápolása, a kis ipar védelme, a megyei és városi, az egyleti és társadalmi élet felvirágoztatása, az egyéni és polgári szabadság becsülése és elszánt oltalmazása — — — ezek a mi elveink.

A jó irányu szépirodalomnak szívesen engedünk tért lapunk hasábjain. Gondunk lesz rá, hogy a lap fürge és eleven legyen.

Aki törekvéseinkkel, elveinkkel egyetért vagy rokonszenvezik álljon soraink közé.

A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

* **Boldog újévet!** Az éj néma csendjében, arcán a sötétség fátyolával egy titokzatos ritka vendég érkezik ma az idők végtelen messzeségéből le hozzánk az ürben keringő Földre. A pirkanó hajnal első fénysugaránál ismerjük csak fel az idegen éji vendég kilétét, midőn mintegy rangjelzés villogni kezd homlokán a szám: 1897. Tiszteletére az emberek ünnepi ruhát öltenek, az üzérkedés és kalmár zaj elcsendesül. A titokzatos jövő hirnöke ő. A gyalgó embert megszállja e pillanatban semmiségének, parányvöltának tudata s kiengesztelődik Istennel, emberrel, mindennapi bajaival. Boldognak kívánja az év első napját felebarátjának. E kiengesztelő szöveget vesszük mi is ma ajkunkra. Kedves előfizetőinknek, munkatársainknak és jóakaróinknak szívből kívánunk *boldog újévet!*

* **Tisztelgés a bibornoknál.** Tegnap d. e. tíz órakor a káptalan és a kebelbeli papság fölvonult szeretett főpásztorához s dr. Nogáll János püspök nagyprépost ihletett ajka megható beszédben adott kifejezést azon hálának és tiszteletteljes főúri ragaszkodásnak, mely a papságot biborral ékesített főpásztorához fűzi

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök szép kis beszéddel válaszolt, melyben kiemelte, hogy csaknem tíz évvel ezelőtt ide kerülvén, Isten szent tetszéséből, két tőkét hozott magával: a szeretetet és jóakaratot az egyházmegyei papság, mint az üdvösség munkájában segítőitársai iránt s örömmel látja, hogy a két töké a papság törhetetlen ragaszkodásában mily dúsán hozza kamatait. Megilletődés szállta meg a papságot, midőn a bibornok aggkorát emlegette s szerényen annak gyöngülő erőit helyezte előtérbe, bár hála Istennek az ég kegyelme alig engedi észrevénnünk, hogy a bibornok főpásztor oly szép időt élt át eddig is, annál több reményt fűz a papság főpásztora ígérethez, hogy mindent meg fog tenni egyházmegyéje fölvirágoztatására. — A bibornok ezután a nagyváradi lelkészkedő papság és a tanítók együttes küldöttségét fogadta, kiknek szónokuk Dencs János cz. kanok esperes-plebános volt, kiknek ékesszavu üdvözlétére a bibornok kegyesen felelt, kiemelve a mai tanítók képzettségét, érdemeit, kiknek munkája által a mostani nemzedék a réginél hasonlíthatatlanul jelesebb elemi képzésben részesül.

* **Dr. Schlauch Lőrincz** biboros püspök havi kegyadományja 300 frt, január 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. Grunwald Henrikné, alelnöknő.

* **Dr. Károly Irén** kísérletei. Azoknak a ritka szép tudományos kísérleteknek, melyeket rajtuk kívül és Pestet kivéve, egyetlen városa sem élvezhet végig az országnak, a közönség tömeges érdeklődése folytán jan. 2-án és 3-án lesz a legközelebbi folytatása. Az 1 korona belépti díjjal rendezett érdekes előadás ismét ugyanazon a helyen, a főgymnasium fizikai termében (II. emelet) lesz megtartva a már nevezett napokon d. u. 5 órakor.

* **Uj regényünk.** Jelenleg folyó érdekes regényünk néhány nap alatt véget ér s így sietünk legujabb regényünkre hívni fel az olvasóközönség figyelmét. Uj regényünknek czime a legdivatosabb modern filozófus jelmondata: **Jón, rosszon túl** (Jeinseits Gut und Böse) leend s melyben **Herbert**, a német újabb elbeszélő irodalom egyik hívatott munkása egy igazi modern lélek küzdelmeit festi érdekfeszítő modorban. Daczára a regény ideális tendenciájának, az író modora annyiban realiztikusnak mondható, amennyiben alakjai, szereplői az életből kölcsönöztek, sőt a mint azt mondani szokták, fotografiai hűséggel vannak rajzolva. Az érdekes regényt dr. **Margitai** fordítja magyarra.

* **Uj kanonok.** Ő Felsége **Braun Adolf** czimzetes apátot és szt.-jánosi plébánost a győrmezei székes-káptalanhoz kanonokká nevezte ki.

* **Milán király a bihari hegyek között.** Magas vendégei vannak jelenleg Biharmegyének. Gróf **Zichy Jenő** nagy kiterjedésű rengetegekben a Pojánán illustris társaság vadászik pár nap óta. A vendégek a duszgadzog gróf remek kastélyában Magaslakon vannak elszállásolva s onnét látogatnak ki a vaddus erdőségekre. A gróf vendégei **Milán** volt szerb király, **Schwarzenberg** herczeg, **Klebersberg** Kunó gr., **Betten** Gábor gr., **Elek** Gusztáv ezredes, gr. **Zichy** Rafael, **Gosnouns** b. ezredes, **Telegdy** József képviselő, **Beóthy** Atilla, **Juricskay** Zoltán és **Dezső** nagybirtokosok, **Flatt** Károly uradalmi főtiszt stb. A kastélyban pompás lakoma van naponként. A vadászat kitünő jó kedvvel folyik s már eddig 10 vadkant és sok más vadat lőttek.

* **Plébános választás.** A megürült vámoslázi görög keleti plébániát kedden töltötték be

választás útján. A választást **Pakala Tamás** esperes vezette. A nagy többség bizalma **Beszán Aurélnak**, az előbbi plébános, **Beszán Gábor** fiában öszpontosult, ki nagy többséggel lett megválasztva.

* **Betegápoló apácák a közkörházban.** Biharmegye közkörházában ma köszönt be a régen óhajtott új rend, a betegápoló Ferencz-rendi nővérek működésével. Évek óta huzódott az ügy, mert az irgalmas nővérek rendháza, a melyet első sorban felkértek betegápolók átengedésére, nem rendelkezett elég betegápoló apácával. Csak az elmúlt nyáron kezdtek meg a Bajorországban székelő szt. Ferencz-rendi nővérek anyaházával a tárgyalásokat, s csakhamar sikerült a szerződést megkötöni, a mely a kórházat fenntartó vármegyére nézve kedvező. Összesen 15 apácza fog a közkörházban szolgálatot teljesíteni; ezek közt egy a főnöknő és egy a gazdasszonyi teendőket végzi, a többi 13 pedig a betegeket ápolja. A kórház kápolnájában, a hol eddig csak vásár-és ünnepnap volt, ezután minden reggel lesz szent mise, a melyeket a szolgálatban nem levő apácák és a lábadozó betegek hallgatnak végig.

* **Felkérjük t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadást ne szenvedjen.**

* **II. Ferdinánd boldoggá avatása.** Zichy Nándor gróf több magyar mágnás nevében azzal a kérelemmel fordult a római kuriához, hogy II. Ferdinándnak a XVII. század első felében volt magyar király és római császárnak a boldoggá avatása iránt indítsák meg a hivatalos eljárást. A kérelem főlemli a király jámbor életét s ezenkívül egy csodát is elmond, a mely II. Ferdinánddal történt. A monda szerint, mindenkitől elhagyatva, a feszület elé térdelt, az emberek ellen Isten segedelmét kérve. A feszület meghajlott s a király e szavakat hallotta: »Ferdinande, non te deseram!» (Ferdinánd, nem hagylak el.) Ferdinándot nem sokára kimentették szorongatott helyzetéből. A boldoggá avatásról szóló kérelmet a római kuria legközelebb tárgyalás alá veszi.

* **A miniszter elismerése a postásoknak.** A millenniumi évben az ezredéves kiállítás s az egész országban lezajlott ünnepélyek fokozottabb mérvben vették igénybe a posta-és távirda-hivatalok személyzetének munkásságát. A forgalom minden irányban erősen emelkedett, anélkül, hogy a hivatalok személyzetét szaporították volna s általában dícséretes buzgalommal, pontossággal feleltek meg a terhes szolgálatnak postásaink. A millenniumi év befejeztétén, a kereskedelmi miniszter is kifejezést ad elismerésének, amennyiben a posta-és távirdai Rendeleték Tárának 1897. január első számában minden más közlemény mellőzésével a következő elismerő nyilatkozatot teszi közzé:

A m. kir. posta- és távirda személyzetéhez.

Örömmel tapasztaltam, hogy a magyar posták, távirdák és távbeszélők személyzete a lefolyt millenniumi esztendőben kitartással és hazafias kötelességérzettel felelt meg fokozott teendőinek.

Midőn ezért elismerésemet fejezem ki az összes személyzetnek, teszem azon reményben, hogy a közlekedés fontos ágaiban a személyzet ügybuzgósága ezután sem fog lankadni.

Budapest, 1896. decz 23.

B. Dániel.

* **Áthelyezések.** A nagyváradi posta-távirda igazgatóság kerületében **Simon Mór** gyulai és **Junker Imre** nagyváradi posta-távirda gyakornokok kölcsönösen áthelyeztettek.

* **Telekkönyvi hivatal B.-Ujfaluban.** A miniszter egy korábbi intézkedésénél fogva a berettyó-ujfalui kir. járásbiróság telekkönyvi hatáskörrel van felruházva s az új telekkönyvi hivatal a mai nappal, 1897. január 1-jével

megkezdte működését. A szükséges segéd- és kezelő személyzetet Nagyváradról helyezték át, még egy irtóki állás betöltésére van kiírva a pályázat. Eddig a b.-ujfalui járásbiróság alá tartozó községek telekkönyvi ügyeit Nagyváradon intézték. Óriási munkát adott az összes telekkönyvi iratok, vázlatok összeállítása és csomagolása. Tegnap délután szállították 12 nagy ládába csomagolva, csendőr fedezett alatt az iratokat a vasut állomáshoz s folytonos felügyelet alatt szállítják el rendeltetési helyükre Berettyó-Ujfaluba.

* **Az apa miséje fia segédletével.** A párisi Jézus-társasági atyák templomában rendkívül érdekes misét hallgattak a hívek. Courbe volt párisi kereskedő mondta ezt a misét s a két fia asszisztált neki az istentiszteletnél. Courbe ugyanis néhány évvel ezelőtt két fiával egyetemben belépett a jezsuita szerzetbe s tegnap volt meg a primiciája. Courbenak még két fia van, a kik a hívek között voltak a templomban.

* **Ártézi víz a Rimanóczy-fürdőben.** Rimanóczy Kálmán jeles építészünk, tudvalevőleg fürdője előtt az Ezredévi téren ártézi kutat furat, hogy ha sikerül, ezen kutból lássa el fürdőjét a szükséges meleg vízzel. Már 200 méternél mélyebben vannak a furóval s az eddigi eredmény a legszebb sikerrel kecsegteti a vállalkozó szellemű tulajdonost. Hónapok óta nagymennyiségű meleg víz és gáz ömlik ki az ártézi kutból; a kiömlő gázt elmés szerkezettel felfogták s meggyújtották. Csekély fényű, kékes lánggal égett. A szakértők az ujjban felszínre hozott földrétegekből biztosan következtetik, hogy nem sokára megfelelő melegségű és bő vízmedenczére akadnak a furással. Rimanóczy Kálmán már bevezettette az ártézi kutból feltörő vizet a fürdőbe, a nagy bazinba s most készítik a vezetékét a kádfürdőkhöz. A bevezetett víz hőmérséke 20 fok. Ha a szakértők számítása beteljesül, az elegáns fürdő egyike lesz Nagyvárad legkiválóbb nevezetességeinek.

* **Nem jó a sok tudomány,** így véli a török közoktatásügyi miniszter s e vélekedésének kifejezést is adott. Mint ugyanis Konstantinápolyból írják, az állami és magániskolák igazgatóit a közoktatási miniszteriumba idézték, hol a következő utasításokat kapták: A tanulókat nem szabad erővel a tanulásra szorítani. A tanítóknak az oktatásnál szigorúan a hivatalos tankönyvekhez kell magukat tartaniok s arra kell szorítkozniok, hogy a lezáró tanítók könyvekből olvassák föl, minden közelebbi magyarázat, vagy nem szorosan a tantárgyhoz tartozó megjegyzések beszövése szigorúan tiltatik. A tanítóknak közös konferenciákra való összegyülekezése is tiltatik. Az igazgatóknak szigorúan kötelességükké tételük, hogy a politizáló, vagy a kormány intézkedéseit kritizáló tanítókat azonnal elfogassák. Ez utasítások nemcsak a tanítóknak, de az összes művelt osztályok köreiben nagy visszatetszést keltenek.

* **Nincs járványos betegség.** Mint a Nagyvárad városi főorvosi hivatal útján értesülünk, Nagyváradon jelenleg most már egyetlen járványos beteg sincsen. Pedig az előző években ilyen tájon volt a legnagyobb járvány, különösen pedig a difteritisz szedte áldozatait, a váradi gyermekek köréből. Mint örvendetes tényt konstatáljuk ezt, amennyiben tanúságot tesz arról, hogy mily sokat javultak közegészségügyi viszonyaink, rövid egy év leforgása alatt.

* **Előjárók választása Biharon.** Mint levelezőnk írja, a szomszédos Bihar községben tegnapelőtt ejtették meg a község előjáróinak választását. A községben nagy volt a lelkesedés és az érdeklődés a választások iránt, a melyet **Berczy Imre** főszolgabíró vezetett kellő tapintattal. Az alkotmányos aktus teljes rendben ment végbe, daczára, hogy 300-nál

több választó sereglett össze. Legtöbnyire a régiakkal töltötték be a tisztségeket, közfelkiáltással. Főbíró lett B e r e c z k y Dániel, a ki eddig is közmegelégedésre hordta a bírópálcáját; másodbíró Szabó József; első esküdt ifj. Mákcsey Imre, második esküdt Sóvágó Imre, harmadik esküdt Szabó Károly, negyedik esküdt Nagy József. Községi gazdának megválasztották Szabó Imrét, adószedőnek Méhes Mihályt, községi közgyámnak Hegedüs Mihályt.

* **Eljegyzés.** Kovács Ferencz b. csabai távirótitst eljegyezte Müller Gyula lessi vasuti állomásfőnök kedves szép leányát Müller Izabella kisasszonyt.

* **Egy nőhódító — a Rendőri Közlönyben.** Még nem is olyan régen nagy reklammal indult meg a Bémer-téren egy férfi ruha üzlet Neumann M. Sándor firma alatt; a tulajdonos sugár természetű csinos ember volt, aki iránt a gyöngéd nemből sokan érdeklődtek s általán a »szép ember« névvel ruházták fel. Daczára, hogy nős, családos ember volt Neumann fel is használta a reá nézve kedvező alkalmat s derűre-borura hódított és lépve csalta az iránta hevülő jámbor varróleányokat, fiatal menyecskéket. Hódításai mellett azonban nagyon ügyesen »kezelte« az üzletet s tiltott manipulációkat követett el, úgy, hogy egy szépnapon jobbnak látta kámforra válni. Azóta híre se hallják, csak sejtik, hogy az ellenállhatatlan nőhódító a szabad Amerikába vitorlázott át. — A bíróság megindította a vizsgálatot s az egykor »kedvelt« férfiról a következőkben emlékezik meg a Rendőri Közlöny legújabb száma:

Csalárd bukás büntetvével terhelt közadós Neumann Sándor 32—35 éves, izr., nős, családos, magas természetű, hosszukás arczu, fekete haja, barna szemöldökű, fekete bajszu, rendes orru és száju, magyarul és németül beszélni, jelenleg állítólag New-Yorkban lakó, nagyváradi volt férfiruha kereskedő elfogadó és a legközelebbi kir. ügyészség közbejöttével a nagyváradi kir. tsvszék fogházába kísérendő. Nagyvárad, 1896. decz. 22. kir. tsvszéki vbiró.

* **Német színház Párisban.** A napokban Párisba érkezik L o t h a r R u d o l f ismert német színműíró, hogy régóta előkészített vállalatát, hogy t. i. Párisban német nyelvű előadásokat tartson, nyélbe üsse. Lothart kulturális szempont vezeti és minta előadásokban akarja a párisiaknak a német színpad kiválóbb darabjait bemutatni, persze eredeti német nyelven. A műsor a következő darabokból áll: Goethe »Faust«-ja, Schiller: »Ármány és Szelelem«, »Orleansi Szűz«, Grillpazzer: »Sappho; továbbá Sudermant, Anzengrubert és Hauptmann is bemutatja egy-egy darabban. A párisi irodalmi körökben állítólag nagy érdeklődéssel várják azt a színpadi kísérletet.

* **Január a naptárban.** A ma kezdődő új év első hónapja január nagyon enyhe idővel köszöntött be; míg máskor vig mulatság van a jegen az év első napján. A kalendárium csinálót agyon czáfolta az időjárás. A naptár száz éves jövendő-mondója azt jósolja január hóra, hogy az első napokban erős hideg, melyeket csak ritkán vált fel kevés havazással járó boru; 9—18-ikáig enyhébb idő, hóeséssel; 20-ika táján ismét keményebb idő áll be, de a hónap végén nagy havazások. Január hó 1-én a nap két reggel 7 óra 34 perczkor, nyugszik délután 4 óra 3 perczkor, tehát a nap hossza 8 óra 29 percz; január 31-én két, a nap reggel 7 óra 12 p., nyugszik délután 4 óra 43 p., a nap hossza 9 óra 31 p., tehát január hóban 1 óra 2 perczet nő a nappal. — Újhold 3-án, első negyed 10-én, holdtölte 18-án, utolsó negyed 25-én. 11-én este 9 órakor a hold a földtávolban, 25-én 3 órakor délután földközben. 19-én 7 óra 7 perczkor este a nap a vízöntő jegyébe lép.

* **Belényes új előjárása.** A tisztújítást tegnap délelőtt ejtették meg Belényes községben, B e l i c z e y Sándor főszolgabíró vezetése alatt. A választás eredménye a következő: az eddigi főbíró Erdélyi Jánost ismét megválasztották; másodbíró lett Szferle László, pénztárnok ifj. Papp Gergely, esküdt. Jancsik Géza, Hadzsi György, Kigyosán János, Krisztó Károly és Weiszglasz Adolf; közgyám Nerbsz Dezső. A választások egyhangulag, a legszebb rendben folytak le.

* **A közvélemény szava.** Hogyha valamikor szükség volt Magyarországon a befolyásolhatatlan, meg nem vásárolható sajtó hatalmára, mely hü kifejezője legyen az ország közvéleményének, akkor

ez a szükség ma százszoros arányban állt elő. Egy rideg, minden nemes idealizmusból kivetkőzött, lelkesedés nélküli korszakot élünk, melyben nem egyszer veszélybe jut a közérdek s hogy az ország érdekei, a nemzet jogai is megóvassanak, az ellenőrző hatalomra van szükség, melynek legerősebb tényezője a megközelíthetetlen, le nem kötelezhető sajtó. — A Nemzeti Ujság fennállása óta megmutatta, hogy erős tényezője ennek a sajtónak, még nem félemlíthető ostromozója a korrupciónak s hü tolmácsa azoknak a magasatos elveknek, melyeket az országos nemzeti párt s annak élén gr. Apponyi Albert irt zászlójára. A Nemzeti Ujság amint a múltban hirdetője volt a legnemesebb eszméknek, most az új év alkalmából újból szervezve, megerősödve, kétszeres erővel áll a becsületes társadalmi törekvések s tiszta politikai meggyőződés szolgálatára. A Nemzeti Ujság vezércikkeit eddig is az ország legelsőrendű publicisztái írták s jövőben is a politikai élet elsőrendű kitünőségei írják; az újév kezdetén pedig a Nemzeti Ujság nem retlen vissza semmi áldozattól, hogy a többi rovatait is minél változatosabbá, élvezetesebbé tegye. Gondoskodva lesz, hogy tárczaravatát elsőrendű szépirók dolgozatai tegyék változatosá; színházi, művészeti, törvénytudományi és hírvonatának érdekessé tételén pedig a régi munkatársak mellett új erők buzgólkodnak. Különös gondot fordít a Nemzeti Ujság országgyűlési rovatára, melyet mindig élvezetes alakban tár az olvasó elé s ezenkívül jövőben napról-napra érdekes karczolatok teszik még élénkebbé a lap tartalmát, melynek egyik kiváló részét a közgazdasági rovat képezi. Mindamellet, hogy a Nemzeti Ujság teljesen a saját erejére van utalva, a többi lapokkal egyforma nagyságban jelenik meg s egyike a legolcsóbb napilapoknak. Előfizetési ára egy évre 14 frt, félévre 7 forint, negyedévre 3 frt 50 kr. Mutatványszámot egy levelezőlapon kifejezett óhajra egy héttig ingyen küld a kiadóhivatal, mely Budapest, Ó-utca 12. szám alatt van.

* **A dán herceg kalandja.** Keresztély dán herceggel mulatságos epizód esett meg a minap. Egy fárasztó hadgyakorlatról visszajövet megéhezett és amugy katonamódra beállított az első közeli parasztházba és enni kért; az asszony éppen valami jóféle tésztát sütött. Szívesen megkínálta a szemrevaló tisztecskét, aki miután jót evett az elébe rakott ételből, előkaparászott a táskájából egy ezüstpénzt és az asszony felé nyújtotta. Az asszony erre elmosolyodott és vidáman a vállára ütött a hercegnek, mondván:

— Hadd csak fiam, tartsd meg a pénzedet, úgy is tudom, hogy a katonáknak soh' sincs pénzük!

* **Egy tábornok, aki kereket hány.** Strassburgban a múlt héten avatták föl a huszártisztek kaszinójukat és az ünnepélyre a helytartón és polgármesteren kívül sok más polgári előkelőséget is meghívtak. A társaság nagyon jól mulatott és végre ebéd után tánczra perdtültek, azok pedig kik nem tánczoltak, testgyakorlatokkal ölték az időt. Ekkor történt, hogy a 15. német hadtest parancsnoka, Falkenstein báró württembergi tábornok, kereket hányt a termen keresztül mely ügyességét egyik jelenlevő fiatalabb katonatiszt sem volt képes utánozni.

* **Miss Diana Vaughan,** a titokteljes angol nőről, a ki oly szenzációs leleplezéseket közölt a satanizmusról (a sátán tisztelete) a német katolikusok legelőkelőbb lapja, a »G e r m a n i a«, a következőket írja: »A Vaughan-ügy megvizsgálására kiküldött római bizottság már legközelebb meghozza ítéletét. Az ítélet meg fogja állapítani, hogy lehetetlen volt konstataálni miss Diana Vaughan megtérését és létezését. A bizottság egyebek közt a világ összes püspökeihez köriratot intézett, hogy tudnak-e valamit e névről, a mi legalább a vizsgálat megindítására alapul szolgálhatna, de egyik püspöknek sem volt tudomása létezéséről.«

* **Irodalompartoló csavargó.** Egy borzas hajú csavargó állítanak be a kapitány elé a hajduk, Kiss Péter a neve. Özv. Nemes Pálné panasolja, hogy börtört a lakására és ellopott több regényt. Hasonló cselekedetekért már állott törvény előtt a jómádár.

A kapitány kérdezi:

— Hát mért lopod te a könyveket?

— *Pártolom az irodalmat*

* **Rendőri hírek. Elveszett járatok.** A piaczon két marhajárlat elveszett. A tulajdonos felhívja a megtalálót, hogy a rendőrségi hivatal utján juttassa a reá nézve értéktelen tárgyat kezeibe. — *Ulczai botrány.* Tegnap, ó-estendő estéjén, a kispiaczon éppen akkor, midőn a hívők templomba siettek, két bepálinkázott atyafi egymás hátán bucsuztatta el az ő élet. Mikor a rendőr megszólította őket, vérző orrai és összekarmolt ábrázattal fitogtatták káromkodási tehetségüket. Betétettek a sötétre, hol az ünnepet tölteni fogják.

* **Uj év első napján** Volpi cirikuszigazgató az új év alkalmából ma két előadást tart és pedig délután fél 4 és este fél 8 órakor, a délutáni előadás családi és gyermek előadás és az esteli előadás a ma érkezett új tagok bemutatkozó estélye, mely előadásokra felhívjuk a t. közönség b. figyelmét. Ezuttal tolmácsoljuk Volpi lovarda-igazgató szerencsekívánatait az újév alkalmából.

* **Tartalékos tiszteknek** való sikkes egyenruhák, felszerelési czikkék legjobban és legolcsóbban, az előnyösen ismert Blum és Társa czégnél, 5 csász. és kir. Fensége József főherczeg udvari szállitójánál Budapest, Sütő-utca 1. sz. Szervitater sarkán, szerezhetők be.

* **Magától szól a harmonika.** Mindenféle hangszerbe: cimbalomba, cziterába, sőt a zongorába is belevitte már a mechanikát a világhírű S t e r n b e r g A r m i n é s t e s t v é r e csász. és kir. szabadalmazott hangszergyár, most pedig a karácsonyi piacot egy leleményes készülékkel ellátott harmonikával lepte meg, a melylyel mindenki művészileg játszhatja el kedvelt darabjait.

A főherczegnő sarkantyui.

A legmagyarabb József főherczeg leányának most volt az esküvője Orleansi Fülöp herczeggel. Ez alkalomból sok szép dolgot említenek meg a kedves menyasszonyról *Mária Dorottya* főherczegnőről:

A hetvenes években, mikor iczi-piczi szőkefürtös, rózsás arczu lánykaszamba ment a főherczegnő, gróf V. huszárezredes volt József királyi herczeg főudvarmestere. A kis Mária Dorottya nagyon szerette a grótot, s valahányszor dadájával, Kubinyi urnővel az alesuthi parkban sétált és a grótot megpillantotta, mindig megszólította.

Különösen tetszett neki, ha a gróf sarkantyuját összeverte és az ütemszerűen csegett — bongott.

— Jaj de szép, jaj de szeretnék ilyet! — tapsolt a kis királyi herczegnő.

Történt aztán, hogy a kis Mariska édesanyjával, Klotild királyi herczegnővel és dadájával elutazott Franzensbadba. Egyszer csak kap Kubinyiné a postán egy csomagot, abban egy pár pompás kis ezüst sarkantyut, a melyet V. gróf küldött a kis Mariskának. Szörnyen örült a kis lány az ajándéknak és noha akkor még nem igen állt jó lábon a betűkkel, megkérte Kubinyinét, irnának levelet a V. bácsinak, a ki olyan nagy örömet szerzett neki.

Ma is megvan ez a levél. Finom, negyed-rét papirosra nagy ákom-bákom betűkkel írva. A sorok felülről lefelé futnak, a mint a dada vezette a kis Fenség kezét.

— Kedves V. bácsi!

Igy hangzik a megszólítás és el van mondva a levélben milyen nagy, nagy örömet okozott a sarkantyú . . . »bizony — írja Mariska királyi herczegnő — a mama nem is akarta előbb megengedni, hogy viseljem, mert azt mondta, nem kis lánynak való, de aztán addig könyörgtem, míg végre megengedte. Kubinyiné aztán egy selyemzsinór segítségével felkötötte, hogy a szeg meg ne sérte lábamat és most olyan büszkén sétálgatok itt, hogy minden német kis lány irigyel, mert a német kis lányoknak nem dukál a sarkantyú . . . és milyen szépen tudom pengetni, akár a V. bácsi otthon . . .«

A levél végén még csókoltatja a papát — József főherczeget — és üdvözi a V. bácsi fiait, a kik majd megint csacsikák lesznek, ha otthon leszünk Alcsuthon.

V. gróf két fiát ugyanis a kis főherczegnő,

gyakran befogta egy kocsikába és úgy hajtotta őket az alsóthi parkban, míg a hintóban a párisi dáma ült, az óriási hajás baba, a melyet a nagymama, Kóburg hercegné küldött.

Egyik kedvencz kiránduló helye volt a kis főhercegnőnek a Máriavölgy, a hol József főherceg remek tehenészete van. Rendesen sóskenyérrel traktálta a boczikákat, a melyek mind ősmerték. Ilyenkor zsebeiben bon-bont is vitt néha. Egyszer megkérdezte a főherceg, minek a boczikáknak a bon-bon.

— Oh! — felelt komolyan a kis főhercegnő ez a gárdistám lénungja, a kik elkísérnek.

Értette V. gróf fiait, a kik rendesen ponnifogatukon kísérték az udvari hintót, a mely Mariska főhercegnőt vitte.

Egyik karácsony alkalommal József főherceg teljes huszáruniformissal lepte meg a V. fiukat.

Mariska főhercegnő tapsolt örömeiben:

— Oh be derék, — kiáltott gyermekes lelkesedéssel — most már igazi gárdisták, kardjuk is van, mintha én királyné lennék. (Az Új időkben.)

1896. ✕

— Bucsuztató. —

Eltemettük a millenniumi évet. Mielőtt tovább mennénk s belekóstolnánk a 97-iki közönséges esztendőbe, egy-két búcsusztót emeljünk még a Szilveszteréji halott siralmánál.

Keserű esztendő volt, mert a millennium-jelszó alatt megkoppasztódtak a zsebek; a kortes világot is keresztül éltük, ez is a zsebek rovására ment, ki ne örülne hát, mikor bucsuztatjuk a zsebűresítő évet.

Mégis önzők vagyunk mi emberek. Nem tudunk örülni, mert eszünkbe jut, hogy a föld vénebb egy esztendővel, vénebbek vagyunk mi is.

1896-ban feküdtünk le s ma már 97-et irunk. A régi év eltűnt, többé vissza nem hozhatjuk azt a numerust, mely még tegnap az uralkodó volt és ez a dolog némi keserű színezetet ad az ó-év bucsuztatásának. Az öregedés mindig elszomorító jelenség, mindenki retteg ettől, mert azt mondja a közmondás: a vénség betegség.

Sokra örömet, sokra gyászt hozott az elmúlt év s ha általános szempontból megítéljük halottunkat, nincs mit busulni sirba száltán.

Mit hozott tulajdonképpen? Millenniumi kiállítás, új képviselőházat, esőt, sarat, de semmi esetre sem olyat, mint amelyet kívántunk.

De távol álljon tőlem a politika! Mit diskuráljunk arról, mivel ugys torkig van már a közönség. Bucsuztassuk másképpen az ó-évet, már tudniillik zenével, dallal, ahogy tetszik kinek-kinek, én pedig felteszem a F a l b czvikkerét, kezembe veszem a hőmérőt és jövendölök az 1897. évről.

Lesz termés bőven — ha el nem veri a jég, veres szilva, ha le nem tarolja a fagy. A buza drága lesz, ha nem lesz. Sertés nem döglik el, ha be nem üt a dög, szőlőtermés is lesz bőven, ha meg nem eszi a peronoszpóra.

Uralkodó plánéta a nagybögő, mivel hosszú lesz a farsang, bizonyos tehát, hogy sok leány fog férjhez menni.

Ezek az én jövendöléseim az 1897. esztendőre, elmondtam azt, hogy annál könnyebb szívvel váljunk meg a millenáristól.

Most pedig hadd cseppenjen ki tollamból köny alakjában az utolsó tinta csepp, ha más nem, legalább e rideg aczélkő szívéből fakadjon fel a részvét könyűje.

Isten veled te összetöpörödött, kiszzenvedett esztendő, bár emlék alakjában vissza fogsz még jární kísértésünkre, szívesen látunk, mert a rossz emlék is jól esik, ha már csak mint emléket tisztelhetjük' B. U. É. K.

Zérus.

I R O D A L O M.

— Nemzeti kulturpolitikánk. Irta és a magyar kormány figyelmébe ajánlja: *Somogyi*. Ez a kis kulturtanulmány is egyike azon röpiratszerű broszúráknak, melyet az ezredévi történelmi esztendő alkalma szült. Nagy alapossággal vitatja az inkognitó maradt szerző e füzetben a magyar nemzet assimiláló erejét s e részben meggyőzően polemizál *Bekicscsel* és *Vámbéryvel*. Bekicscs felől kimutatja, hogy a magyar nép és a székelység közt elterülő idegen nyelvsziget lerontásának eszméje dr. *Vargha Gyulától* származik és azt a kultuszminiszter gyakorlatilag alkalmazza is, a mennyiben a millenniumi iskolák közül is 172-öt helyezett el a nyelvhatáron. Szerző még gazdasági és ipari intézkedéseket is sürget a kultura intenzivebbé tételére, mely nélkül a kulturpolitika csak tanügyi programmá súlyyed. A tanulmányos kis füzet ára 30 kr. Megjelent a *Lampel R.* (Wodianer F.) czégnél.

— A katolikus egyházi zeneközlöny, a melynek az 1897. évi első füzeté érdekes és tanulmányos tartalommal jelyent meg, január havában negyedik évfolyamába lép. A derék havi folyóirat a katolikus egyházi zene összes ágaira kiterjedve minden ide vonatkozó ügyet szigorú tárgyilagossággal bírál meg s feladatát tekintve, közreműködni abban, hogy az egyházi zene a kellő irányban formálva, magasztos czéljának teljesen megfeleljen. Ajánljuk a kath. egyházi zenével foglalkozók figyelmébe. Ára egész évre 1 frt 60 kr. Szerkeszti és kiadja *Kutschera József* Budapest, V. Lipót-tér 9. sz.

— Az Oktató Néplap szépirodalmi, ismeretterjesztő képes kéthetileg 2-ik száma a következő gazdag tartalommal megjelent: Az újév hajnalán (költ.) Sz u l i k Józseftől. 1897. — A mester-gerenda. — Az erdő télen. (költ.) — Ládd-e asszony, ládd-e! (Elbeszélés.) Irta: *Kincs István*. — Sz. István király (költ. trónraléptének 900-os évfordulóján) Irta: *Kolsmar József*. — Régi mondások. — Sinkovits leánya. (Elbeszélés) Dr. *Bognár Gáspár*. — A gálfalvi arisztokraták Bécsben (Humoros rajz). — Kétezer év előtt és után (Vers). *Jogismeret* a tüzoltó kötelezettségről, regáléről, váltóról. — Katolikus missiók Afrikában. *Mermilod püspök* és a prot. nő. — A gazda a vetéssel, szántással, réjtével hogy bánják. — Nevelés a családi kör. — Az egészség delgáról, a szellőztetés stb. — Hazánk. — Külföld. — Kéthetenként. — Hasznos tudnivalók. — Konyha. — Két kép. — Mulattató. — Közgazdaság. — Találós kérdések. — Budapesti piac. — Szerk. üzenetek. Melegen ajánljuk a gazdag tartalmu kis lapocskát, amelyet 2 frt ért, egész évre Pozsonyban lehet megrendelni. Hat megrendelő után a gyűjtőknek tiszteletpéldány jár. Pr ó b a p é l d á n y t s z i v e s e n k ü l d a s z e r k e s z t ő s é g.

Közönség köre.

Adakozások a menházak. A karácsonyi ünnepek alkalmával a menházban levő aggok részére voltak szívesek adakozni: *Kárgér Sándor* ur 43 liter bort, *Fehérvári Dezső* ur 5 frtot, *Kurz Ignác*, *Milibák József* és *Rákossy Viktor* sütő mester urak egy-egy kalácsot, dr. *Altmann Jakab* orvos ur 6 liter bort, *Laendler Ferencz* ur pedig egy folyosó részt burkoltatott be műkövekké minden díj nélkül 25 frt értékben. Fogadják a jóakaró adakozók e helyen is hálás köszönetemet. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében *B e r t s e y György* b. elnök.

A belényesi állami leányiskola növendékei által folyó hó 26-án tartott karácsonyi előadás alkalmával felülfizettek: *Jánossy Ferenczné* Belényes 2 korona, *Vass László* Belényes 1 korona, *Papp Józsefné* Kebed 2 korona, *Bartha Ignác* Belényes 40 fil., *Szele János* Belényes 40 fil., *Szele Jánosné* Belényes 40 fil., dr. *Vucskics Nagyvárad* 1 korona, *Dumbráva L.* Belényes 40 fillér, *Gera Sándor* Belényes 40 fillér, *Fassie Tódor* Belényes 2 korona, összesen 10 korona. Fogadják a t. felülfizetők köszönetünket. Belényes, 1896. decz. 30. *Vucskics Julia*, helyettes igazgatónő.

Igazságszolgáltatás.

Sajtótárgyalások január hóban. F. hóban sem lesz nyugta az esküdteknek Elő-elő szedik őket néhányszor, hogy itélkezzenek szabad polgártársaik felett. E hónapban három sajtótárgyalás lesz, negyediknek a *Németh Sándor*, dr. *Péchy Károly* bihari körorvos elleni sajtópere van kitűzve, ez azonban valószínűleg el fog maradni, mivel felperesi ügyvéd bizonyos indoknál fogva semmiségi panaszt adott be.

Bűnügyi tárgyalások a törvényszéknél. A helybeli kir. törvényszéknél január hóra két nagyobb bűnügyi tárgyalás van kitűzve. Az egyik 17-én kezdődik s valószínűleg eltart 3 napig. A második nagyobb tárgyalás a száldobágyi *Papp József* ügyében lesz, ki özv. *Szabó Sándornét* meggyilkolta. Az ügyészség rablógylkos-sággal fogja vádolni s kétél általi halálát fogja kérni.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta: **GÉRARDE D.**

68

26. FEJEZET.

Luczián megtett mindent, minden az ó javára ütött ki; a belga társulat 30 ezer forintot fizetett neki és így Iczignek 6 ezer frt járt volna. Ez nagyon bántotta Lucziánt, hogy ó a zsidónak az ötödreszt kifizesse. A zsidó sürgette a pénzt és épen akkor ment Lucziánhoz, mikor az Lembergbe készült. Mikor a zsidó látta, hogy Luczián nem akarja kifizetni, kérte, hogy állítson ki legalább adósság levelet. Luczián ki is állította, de csakhamar megdöntölte és nem adta oda a zsidónak az iratot, hanem biztatta, hogy ha majd Lembergbe visszajön, odaadja neki és evvel betette az iróasztal fiókjába. Nem sokára kirobogott az udvarból a hintó, mely Lucziánt Lembergbe vitte.

Xénia majdnem futó lépésben jött haza a temetőből, hova virágot vitt boldogult kis leánya sírjára; visszatértében az országúton találkozott az öreg Naftali zsidóval, kitől elvették a szeszföldét, most a legnagyobb nyomorban él családjával, ezt mind elmondta rémesen Xénianak és a végén megátkozta. Ez a jelenet annyira megrémítette Xéniát, hogy mire hazajött, egészen oda volt, szerette volna, ha valaki mellette lett volna, de történetesen épen senki sem volt otthon.

Ily állapotban találta Iczig, ki az alkalmat felhasználva, hazugságaival s ravaszágaival rábirta Xéniát, hogy az adósság levelet, mely az iróasztalban volt, odaadja. Legnagyobb öröme nyitva hagyta Luczián az iróasztalt és így Xénia odaadta a zsidónak az iratot, nem is sejtve, hogy mily szomorú következményei is lesznek ennek.

— Nemsokára vonaton jöhetnek haza egészen a kapumig — szolt magában Luczián, midőn este kocsijáról otthon leszállott.

— Xénia már alszik, a vacsora azonban készen áll — jelentették neki. A legjobb kedvben ült le a vacsorához.

— Jólaktam — mondá Luczián önmagán csudálkozva, midőn vacsora után felkelt — úgy érzem, hogy ma jól fogok aludni, mert már egy hónap óta nem tudok tisztességesen aludni. Még jobban aludnék, ha a párnám alá tenném az adósságlevelet, mint gyermekek szoktak tenni játékszereivel. Ne tegyem meg ezt a tréfát? — Gondolattól felvidítva megfogta a lámpát és átment a szomszéd szobába, mely irodája volt. Itt mindent szép rendben talált, szépen leült az iróasztalhoz; — de mi az... az iróasztal fiókja nincs bezárva, — Luczián elsápadt, egész testén remegett, — a zár nincs feltörve, tehát erőszak nem történt, pénz nem hiányzik. tehát elfelejtettem volna bezárni elutazásom előtt a fiókot. De ime valamit hiányzik. . . . az adósság levél. . . . tehát e gondolat majd elszédítette Lucziánt.

— Rablás történt, de ma képtelen vagyok valamit tenni ez ügyben, nyugalom kell, majd hónap, ha kipihentem magamat — e szavak után halványon mint a kréta roskadozó léptek-

kel hagyta el irodáját, hogy felkeresse a hálót. Xénia felébredt, a fénytől látva férje állapotát, kérdezősködni kezdett a baja után; így tudta meg Luczián, hogy Xénia adta oda Iczignek az irást. Majd megette a méreg, kevés híjja, hogy tetleg nem bántalmazta Xéniát. Oly jelenet folyt le a kettő közt, hogy Xénia egész éjen át be se hunyta a szemét, reggel pedig egész nedvesek voltak a párnák könyeitől.

27. FEJEZET.

Ürenszki leánya bámulatára végre boldogon kiáltott fel mátermében, hogy feltalálta a veszettség elleni gyógyszert. Nézd csak, Janina ezen üvegcset! Három csep belőle elég, hogy a legerősebb embert is a másvilágra küldjön rövid 5 perc alatt s 3 csep pedig a veszettségből kigyógyítja.

Bielinszki Luczián ur is kéret most álmatlanság ellen valami gyógyszert. Ne feledd el tehát a többi megrendelésekkel együtt az ő csepjeit is arany papírba becsomagolni, mert nekem most ugy 1 órára távozni kell.

Atyuskám ne menj vagy legalább vidd el ezt a csunya mérget — mondá Janina atyja nyakába borulva.

Az pedig gyengéden lefejté magáról az ölelő karokat elsielt, nem sokat törődve a hátrahagyott leány sóhajtásaival. Hogy is mondta 3 csep elég az emberi élet kioltására — oly borzasztó ez a magány — eljött talán már az én időm? Elszántan nyúlt a méreg után s a bosszú kényeztetéssel csomagolta be Luczián.

Ez alatt röpültek az órák. Janinára nézve kínos volt ez a magány. — Felvette nagy kedvét s a szakadó esőben kiment a szabadba, de észrevette, hogy most már alkonyodik. S majd mit hoz a holnap?

Gyorsan visszatért s remegett a sötétben. A gyógyszertár felé ment Kluski tanár fiacskája, a kire a hiányos lapdacos dobozt bízta.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A pápa a hercegprimáshoz.

Bécs, decz. 31. (Saját tud. táv.)

A hercegprimás Karácsony napja alkalmából az idén is, szokás szerint, üdvözlő levelet küldött a pápának. A pápa erre következő levéllel felelt:

»Kedves Fiunk! Üdvösséget és apostoli áldást. Leveledet, melyet Krisztus születése napja alkalmából hozzánk küldtél, mint a te odaadásod tanúságát örömmel fogadtuk. Mert szeretetünket úgy Te, mint az egész magyar nemzet nagyon kiérdemelted. Ezt mindig emlékezetünkben tartjuk. Azon jóakarattal felől pedig, amelylyel irántad és néped iránt a jövőben is viselkedünk, legkevésbé se kételkedjél. S míg a ránk bizott hivatalért hálát adunk, apostoli áldásunkat, szeretetünk zálogát a legkedvesebben küldjük Neked és a Te gondjaidra bizott hűveknek.«

Mária-Dorottya látogatása.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.) Bécsből táviratozzák, hogy Fülöp Orleansi herceg és Mária Dorottya József főherceg családjának látogatására legközelebb Fiuméba utaznak.

A Magyarország okmány pöre.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.)

Ma volt a törvényszéki tárgyalás a Magyarországon közlött diplomáciai okmányok ügyében. A törvényszék Paschold díjnokot két havi börtönre, Inczédi segédszerkesztőt pedig veszte-

getés büntette miatt három havi fogházra és 400 forint pénzbírságra ítélte.

A magyar lyurgia.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.)

Magyarország tudni véli, hogy Ledovsky bibornok szeptember 26-áról kelteve átirt volna Váilly János püspöknek és támaszkodva a kongregatio határozataira, melyeket a pápa is jóváhagyott, a legszigorubb intézkedésekre utasítja őt a lyurgia magyar fordításával. A püspök körlevélben tudatta a felsőbb rendelkezéseket papjaival.

A külügyminiszter utja.

Bécs, decz. 31. (Saját tudósítónk távirata.)

Gróf Goluhowszki közös külügyminiszter ma reggel Lembergbe utazott, a honnan csak szombaton fog Bécsbe visszatérni.

A német császár Magyarországon.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)

Mohácsról sürgönyzik: Frigyes kir. herceg jószágigazgatóját hivatalosan értesítették, hogy Vilmos német császár jövő év szeptember hónapjában Bélyre érkezik. A császár lakostályát pazar berendezéssel szerelik fel.

Erőszakos tisztujtás.

Jászberény, decz. 31. (Saj. tud. távirata.)

A város új tisztikarának választása ma kezdődött Almásy Lászlónak, Erdélyi Sándor volt főkortesének egyhangulag történt polgármesterré választásával. A nemzeti párti Pethes Pált és Konecsk Istvánt, mint azt előre megjósoltuk, a főispáni erőszak törölte a polgármester-jelöltek közül. Ez a nyitja a szabadevü párt győzelmének és az egyhangú választásnak.

Az új szerb kabinet.

Belgrád decz. 31. (Saját tud. táv.)

Az új szerb miniszterium megalakulásának hírére az az egész országban a legkedvesebben fogadják. Az új kabinet célja az alkotmány revízióját oly mértékben siettetni, hogy az új alkotmány még febr. 22. Szerbia királysággá való proklamálásának évforduló napján kihirdetendő legyen.

Millenniumi zászlószentelés.

Szentes, decz. 31. (Saj. tud. táv.)

Az ünnepi esztendőnek utolsó napján ezredéves zászlószentelés volt Szentesen. Farkas Eugénia az ezredév emlékére díszes és értékes selyemzást ajándékozott Szentes városának, melyet ma ünnepiesen felszenteltek. A zászlót a róm. kath. templomban helyezték el.

Rálött a koporsóra.

Nagy-Zerind, decz. 31. (Saj. tud. táv.)

Mátyás István helybeli polgár temetésén kínos epizód történt. Azalatt ugyanis, míg a pap a szertartást végezte, a közönségből Csatári Mózes rálött a koporsóra. A golyó visszapattant s a közönség rémülten széjjel futott. Az elfogott merénylőről kiderült, hogy vallási őrült. Az incidens után a temetést folytatták.

Titokzatos letartóztatás.

Fiume, decz. 31. (Saját tudósítónk táv.)

A rendőrség ma letartóztatta a Dalmáciából ideérkezett Zagreb nevű hajó két utasát: Jotics szerb emigránst és Matovulj dalmatát. Jotics az egykori szerb rendőrbiztos

Karagyorgyevics-párti ember s bűnrészese volt az Obrenovicsok elleni összeesküvésnek. A rendőrség a titokzatos ügyben meglagad minden felvilágosítást.

A patriarcha rendelete.

Konstantinápoly, decz. 31. (Saj. tud. táv.)

Az ökumeni patriarcha elrendelte, hogy az itteni hitközség szintén részt vegyen aláírásával a hadseregi felszerelésekre kibocsájtott adakozó iven és exarchát küldki Szalonikibe az ottani hitközség és a metropolita között felmerült vitás kérdések megvizsgálására és elsimitására.

KÖZGAZDASÁG.

Kapitalisták és agráriusok.

A németországi agrármozgalommal szemben az ottani nagy tőkepénzesek szükségesnek tartották egy ellenligát alkotni, ellátván azt a kellő mennyiségű pénzzel is. Ezen liga azonban bármennyire igyekszik is feladatának megfelelni, meglehetősen elkésett a harcstéren, melyet az agráriusok már lefoglaltak. Az ő szövetségük szervezetéről, mely rövid idő alatt igazán bámulatosan kifejtett, érdekes adatokat közöl Ruhland Gusztáv az ismert német publicista a Magyar Gazdák Szemléjének legutóbb megjelent füzetében. Kiemeli, hogy az első nagygyűlés után a német gazdák az első szervezkedés költségeire több mint 100 ezer forintot (200 ezer márkát) adtak össze. Ma a szövetség tagjának száma 200 ezerre rug és a központi hivatalban nem kevesebb, mint 70—80 hivatalnok nyer állandó alkalmazást. Ily szervezettel és áldozatkészséggel aztán valóban lehet elérni eredményeket.

Elismerés Angliából. Az angol központi mezőgazdasági kamara — amint azt a Magyar Gazdák Szemléjének legutóbb megjelent számában olvassuk — titkárnak Henry Rex-nek előadása alapján dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek, továbbá Rodiczky Jenő főtitkárnak és Paikert Alajos titkárnak az őszön megtartott budapesti nemzetközi agrár-kongresszus körül kifejtett érdemeik elismerésül köszönetet szavazott.

Nagyvásár Margittán. A margittai nagyvásár január hóban a következő sorrendben fog megtartatni: 4-én és 5-én marhavásár, 6-án pedig a kirakodó vásár.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. decz. 29-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Ó buza 7.30 Uj buza 7.20 Kétszeres buza, 5.90—5.80. Rozs 5.90—5.80 Árpa 4.10—4.00 Zab 5.00—4.90 Tengeri 3.40 uj 3.30 Borsó 15.—Lencse 17.— Bab 6.70. Köleskása 11.50 Burgonya 2.40. 100 kiló Lángliszt 13.70. Zsemlyeliszt 12.70. Fehérkenyér liszt 12.20 Barnakenyér liszt 11.40 szóna fuvarral 2.50. Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 60.— 6 kiló zsupp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3-10, tölgy 2-90, cser 3-30. 100 kiló marhahus —.52. Öntött gyertya —.54. Lámpaolaj —.50. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 80, szesz 85. Egy métermázsza kócsó 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 33.—, szappan 25.—, birka gypju — magyar gypju 00.—. Egy hektoliter 6-bor 34.— uj bor 21.—, méz 1.—, kemény faszén 1.70, puha faszén —, kendermag 7.20 köles 4.80 repce 10.—, dió 18.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 64, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 28, bors 1-10, paprika 1-50 barnakenyér 10. Egy liter kócolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere —. — 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. december 29-ről egy pár első rendű jármás ökör 260—300 egy pár másodrendű jármás ökör 200. 250, egy pár harmadrendű jármás ökör 100, 180. 1 pár fejős

tehén 70—180. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 60—78
1 drb. vágó tehén 150 kgr. 44—65, 1 drb. veres
borju 9—14 1 drb. fél éves borju 16—26. 1 drb.
egy éves borju 23—40. két éves borju 32. 58. 1
drb. hizott sertés 45, 72. 1 pár fél éves 19. 25
—, 1 pár egy éves sertés 34 45, 1 pár két
éves sertés 58 80, egy drb. jó igás ló 55 75,
1 pár ökörbőr 16—21. egy pár tehénbőr 12—15
borjubőr 4—5, — 1 pár ló bőr 7.—10. 1 pár juh
bőr 0.00—0.00

Forgalmi kimutatás 1896. évi decz. hó
29-ről: Tiszta buza körülbelül 150 hltr, kétsze-
res buza 100 hltr, rozs 250 hltr, árpa 50 hltr.
zab 100 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 400
hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 150
drb, félhizott 190, sovány 170, süldő 200, ma-
lacz 145, hizott marha 10, jármás ökör 250,
fejős tehén 215, borju 144, bivaly 5, juh és
kecske 30 ló 90.

Terménytőzsde.

Budapest, decz. 31.

B u z a	ősze, bácskai	6.95
	ősze, északi	6.99
	október-novemberre, bácskai	8.50
	okt.-nov.-re északi	8.72
R o z s	ősze bácskai	6.90
	ősze, északi	6.92
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.85
	okt.-nov.-re, északi	3.86
R e d e z e	október-novemberre, bácskai	11.39
	okt.-nov.-re, északi	11.40

Bécs, december 31.

B u z a	tiszai	8.55—0.—
	bánsági	8.35—0.—
	bácskai	8.50—0.—
	szokványáru ősze	0.—0.—
B u z a	szokványáru tavaszra	7.20—0.—
R o z s	tiszavidéki	0.—0.—
	szokványáru ősze	5.20—0.—
	szokványáru tavaszra	6.55—0.—
T e n g e r i	magyar	6.33—0.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. decz. 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.20
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	130.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	137.—
Osztrák járadék papírban	101.10
Osztrák járadék ezüstben	101.10
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	100.70
1860. osztrák államsorsjegyek	143.—
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	413.50
Osztrák hitelintézeti részvény	375.90
Osztrák-n agyar államvasuti részvény	861.—
20 frankos arany (Napoteandor)	9.53
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.90
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.78

Szerkesztő postája.

Egy Jenőnek. Beküldött novellája sorsát ille-
tőleg még nem adhatunk végleges választ, mert
némi simítani és korigálni valót találtunk rajta.
Styl tekintetében különben teljesen bevált volna a
kísérlet. Kérjük, sziveskedjék valamely köznapon,
az esti órákban szerkesztőségünkben tiszteletét tenni,
mert ismeretlen kőzből elvi okokból nem szoktunk
semmit sem közölni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kedves vendégeimnek, jó-
barátaimnak és ismerőseimnek

boldog új évet kívánok.

Nagyvárad, 1897. január 1.

Klein Miksa,

a »Fekete-Sas« kávéház bérloje.

N é. közönségnek, tisztelt vevőink-
nek, jóakaróinknak és ismerőseinknek

boldog új évet kívánunk

Alacs és Ritter,

czukrászok.

311

Minden egyes igen tisztelt vendé-
geimnek, ismerőseimnek, jóbarátaimnak
ez uton kívánok

Boldog új évet

Róth József,

a »Zöldfa« kávéház bérloje.

Az általam feltalált

Gummi Matine fűzőt

a m. k. miniszterium szabadalmazta.

Továbbá a n. é. közönség tudomására hozom,
misperint legujabban fűző-gyárammal kapcsolato-
san egy

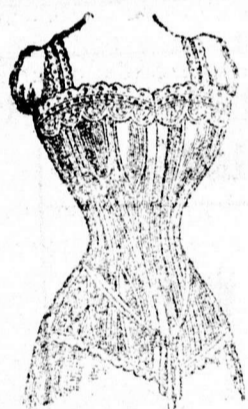
különleges paplan-gyárat

létesítettem, mely új vállalatommal igyekezni fogok,
ugy mint eddig fűző gyártmányaimmal a n. é. kö-
zönség nagybecsü megelégedését kiérdemelni, gyors
és legutányosabb árak előre biztosítva,

teljes tisztelettel

Rózenzweig Róza.

314—3—10

Kitüntetve az 1896. évben rendezett országos kiállitáson kiállitási éremmel.

STERN IGNÁCZ

kész férfi-, gyermek-ruha és szabó-üzlete
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet a téli idényre nagy választéku mindennemű
kész férfi- és gyermek-öltönyök, felöltők- és téli-kabátokkal
rendeztem be.

Nagy ruha-raktáram czikkeit csak saját műhelyemben készítettem, miért ugy minőség, mint az árak
tekintetében bármely budapesti vagy bécsi gyári raktárakkal kiállom a versenyt.

Egyszersmind van szerencsém tudatni, hogy bel- és külföldi ruhaszövevényeim már megérkeztek, melyekből mérték
szerinti mindenféle öltönyök, felső kabátok, téli kabátok

több kiállitáson kitüntetett saját műhelyemben készültek.

E czéltől egy elsőrendű szabászszal rendelkezem, ki tapasztalatait a bel- és külföld nagyobb üzleteiben szerezte meg.
Elegáns szabás! pontos kiszolgálás! és a legolcsóbb árakat előre biztosítva, maradtam kiváló tisztelettel

STERN IGNACZ, NAGYVÁRAD,
Zöldfa-utca.

279 15—25

Kitüntetve a nagyvaradi orsz. segéd- és tanoncz kiállitáson ezüst oklevéllel.

Megrendelések 24 óra alatt.

Városi és utazó bundák.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:
Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.Kitüntetve:
Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára
OBERBAUER ALAJOS utóda,József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:**MISERUHÁKAT,***Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.*Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.
Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.**Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.**Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-
aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 11—52

Műhímzés.

Templom- és kápolna
berendezések.Egyházi ruhák és fehér-
neműk.

Nem szédelés — hanem hatóságilag engedélyezett végeladás.

Üzlet felosztás miatt*Bémer-téren, Poynár házában levő***STERN LAJOS** divatkereskedésében**VÉGELADÁS**

310—6—10

t a r t a t i k.

Női-, férfi- és gyermek-czipők, sárczipők, halina-csizmák, kamásnik
kalapok és sapkák

fehéreneműek, téli alsó ingek, harisnyák

kesztyűk, nyakkendők és mindennemű férfidivatszettek

rendkívül leszállított árakban**VÉGKIARUSITTATNAK***E kedvező és ritka alkalomra felhívom a t. közönség figyelmét.*

Feltűnő olcsó árak.

Szolid és pontos kiszolgálás.